

Archwilio Mewnol Adroddiad Blynyddol 2024/25

Cyngor Caerdydd

Datganiad Cenhadaeth

Cryfhau gallu'r Cyngor i greu, amddiffyn a chynnal gwerth trwy gynnig sicrwydd, cyngor, mewnwelediad a rhagwelediad annibynnol, ar sail risg, a gwrthrychol.

I GAEL RHAGOR O WYBODAETH, CYSYLLTWCH Â:
Chris Pyke
Rheolwr Archwilio
Neuadd y Sir, Glanfa'r Iwerydd
Caerdydd, CF10 4UW
CPyke@caerdydd.gov.uk

Tudalen Gynnwys

1	Cyflwyniad	2
	Cefndir	2
	Safonau Archwilio	3
	Y Broses Adrodd Flynyddol	3
	Gofyniad Archwilio Mewnol	4
	Annibyniaeth a Gwrthrychedd	4
2.	Cyd-destun ac Ymagwedd	5
	Cynllun Archwilio, 2024/25	5
	Gwaith Cynghorol	5
	Cynllun Archwilio Sicrwydd	6
	Datblygu'r Farn Archwilio	6
3.	Barn ac Adolygiad o'r Amgylchedd Rheoli	6
	Barn 2024/25	6
	Sut mae'r amgylchedd rheoli yn cael ei adolygu	9
4.	Crynodeb o'r Gwaith a Gyflawnwyd	11
	Adroddiadau i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio	14
5.	Rhaglen Sicrwydd Ansawdd a Gwella	15
	Gofynion a Sicrwydd	15
	Perfformiad	17
	Meincnodi	19
	Adolygiad Sicrhau Ansawdd	19
	Aseiad Ôl-Archwilio ac Adborth Cwsmeriaid	19
	Argymhellion Archwilio	21
	Adnoddau'r Tîm Archwilio Mewnol	22
	Datblygiad Proffesiynol Parhaus	23
	Profiad a Chymwysterau	24
6.	CASGLIADAU	24
	Atodiadau	
	Atodiad A - Allbynnau Archwilio a Gyhoeddwyd	25
	Atodiad B - Meysydd Gwaith lle na pharatoir Allbwn Archwilio	32
	Atodiad C - Rhaglen Sicrwydd Ansawdd a Gwella	33

1. Cyflwyniad

Cefndir

- 1.1 Mae gan y Tîm Archwilio Mewnol rôl bwysig, fel y nodir yn y Safonau Archwilio Mewnol Bydeang, ac yn rhan o'i genhadaeth mae 'cryfhau gallu'r Cyngor i greu, amddiffyn a chynnal gwerth trwy gynnig sicrwydd, cyngor, mewnwelediad a rhagwelediad annibynnol, ar sail risg, a gwrthrychol'.
- 1.2 Mae'r rheolwyr yn gyfrifol am y system rheolaeth fewnol ac am sefydlu polisiau a gweithdrefnau i sicrhau bod y rheolaethau mewnol yn gadarn ac yn gweithio'n gywir er mwyn mynd i'r afael yn effeithiol â risgiau i gyflawni amcanion ar draws y sefydliad a'u lliniaru. Mae Archwilio Mewnol yn swyddogaeth sicrwydd ac chynghori. Mae'n cwblhau ystod o waith i ddarparu barn annibynnol a gwrthrychol ar amgylchedd rheoli'r Cyngor (llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth), ac mae'n cynnig sicrwydd, cyngor, mewnwelediad a rhagwelediad beirniadol i reolwyr.
- 1.3 Yn ystod y flwyddyn, roedd cylch gorchwyl y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn ei gwneud yn ofynnol iddo oruchwylio trefniadau archwilio mewnol a chyflawni. Mae adroddiadau perfformiad chwarterol wedi'u darparu i'r Pwyllgor ym mhob cyfarfod drwy gydol y flwyddyn, a chyflwynir yr adroddiad blynyddol hwn i'r Pwyllgor i'w ystyried ac i wneud sylwadau arno.
- 1.4 Mae'r tîm archwilio wedi cynnal ffocws ar amgylchedd gweithredu'r Cyngor a darparu sicrwydd yng nghanol pwysau a heriau parhaus, gan roi sylw i gyflawni nifer digonol o ymrwymadau sicrwydd o'r Cynllun Archwilio. Mae'r Tîm wedi parhau i fod ar gael i roi cyngor ac arweiniad ar gynllunio a gweithredu rheolaethau effeithiol, newidiadau i brosesau a gweinyddu grantiau i sicrhau cydymffurfiaeth a rheolaeth, a threfniadau ar gyfer atal a chanfod twyll yn effeithiol.
- 1.5 Mae'r galw am wasanaethau yn parhau i fod yn arbennig o uchel ac, ar adeg o bwysau chwyddiant, argyfwng costau byw a chyfyngiadau parhaus ar gyllid cyhoeddus, mae'r angen am reoli cyllid ac adnoddau cyhoeddus yn effeithiol, a sicrwydd annibynnol yn parhau i fod yn hanfodol.
- 1.6 Mae pwysigrwydd cael y pethau sylfaenol yn iawn, o ran rheolaethau mewnol a rheoli perfformiad, ar adeg o bwysau ariannol a galw, wedi'i bwysleisio'n ddiweddar i reolwyr ar draws y Cyngor. Mae hyn yn atseinio negeseuon [adroddiad](#) Archwilio Cymru ar y pwnc, a gefnogir yn llawn gan Archwilio Mewnol, ac mae'n parhau i fod yn thema allweddol mewn cyfathrebiadau Uwch Reolwyr.

Safonau Archwilio

- 1.7 Roedd y Gwasanaeth Archwilio Mewnol yn gweithredu yn unol â [Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus](#) (SAMSC) drwy gydol blwyddyn ariannol 2024/25. Er bod y Safonau hyn yn berthnasol drwy gydol cyfnod yr adroddiad blynyddol hwn, disodlwyd SAMSC gan y Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang (SAMB) yn Sector Cyhoeddus y DU o 1 Ebrill 2025.
- 1.8 Cynrychiolir y SAMB yn Sector Cyhoeddus y DU gan y Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang ([SAMB](#)), yn unol â Dehongliadau'r Nodyn Cais ar gyfer Sector Cyhoeddus y DU ([Nodyn Cais](#)), a Chod Ymarfer Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifeg (CIPFA) ar gyfer Llywodraethu Archwilio Mewnol yn Llywodraeth Leol y DU ([Cod](#)).
- 1.9 Cafodd dadansoddiad mewnol o'r bylchau ei baratoi yn ystod chwarter tri gan y Rheolwr Archwilio, gan ddefnyddio rhestr wirio a gynhyrchwyd ar gyfer adolygiadau cydymffurfio'r sector cyhoeddus. Cafodd deg cam gofynnol eu nodi a'u hadrodd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, a chwblhawyd pob un ohonynt yn ystod chwarter pedwar 2024/25.
- 1.10 Er mwyn dangos cydymffurfiaeth â'r Safonau, mae'r Rheolwr Archwilio yn cynnal Rhaglen Sicrwydd Ansawdd a Gwella (RhSAG). Nod y RhSAG yw rhoi hyder i'r rhai sy'n dibynnu ar waith y Tîm Archwilio Mewnol ynghylch y safonau proffesiynol a gymhwysir ac ansawdd y gwasanaethau. Ceir crynodeb o hyn yn Adran 5 o'r adroddiad hwn, lle ceir proses o fonitro parhaus, adolygu cyfnodol, ac asesiad allanol 5 mlynedd, sy'n ofyniad parhaus o'r Safonau Archwilio.
- 1.11 Cafodd yr asesiad allanol 5 mlynedd diweddaraf gyda SAMSC ei gwblhau a'i adrodd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Mawrth 2023, dan arweiniad y Prif Archwilydd yng nghynghorau Sir Fynwy / Dinas Casnewydd, a ddyrannwyd i ymgymryd ag asesiad cymheiriaid o wasanaeth Archwilio Mewnol Cyngor Caerdydd. Nid yw'r asesiad wedi nodi unrhyw ddiffyg cydymffurfiaid rhannol neu lwyr. Disgwylir yr asesiad allanol nesaf erbyn mis Mawrth 2028, a bydd yn asesu cydymffurfiaeth â'r SAMB yn Sector Cyhoeddus y DU.

Y Broses Adrodd Flynyddol

- 1.12 Mae'r adroddiad blynyddol hwn yn rhoi trosolwg o berfformiad archwilio yn ystod 2024/25, yn rhoi barn ar ddigonolrwydd yr amgylchedd rheoli yng Nghyngor Caerdydd, ac yn adrodd ar nifer yr achosion o unrhyw wendidau rheoli sylweddol.

1.13 Mae'r adroddiad blynyddol yn cynnwys:

- (a) Barn y Rheolwr Archwilio ar amgylchedd rheoli'r Cyngor;
- (b) Crynodeb o'r gwaith sy'n cefnogi'r farn; a
- (c) Datganiad ar gydymffurfio â SAMSC a chanlyniadau'r Rhaglen Sicrwydd Ansawdd a Gwella.

Gofyniad Archwilio Mewnol

1.14 Mae gan y Cyngor ddyletswydd i gynnal system ddigonol ac effeithiol o archwilio mewnol o'i gofnodion cyfrifyddu a'i system rheolaeth fewnol. Mae gan y Cyngor ddyletswydd hefyd i baratoi Datganiad Llywodraethu Blynyddol. Mae barn y Rheolwr Archwilio ar amgylchedd rheoli'r Cyngor o'r adroddiad hwn wedi'i chynnwys yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol, er mwyn rhoi sicrwydd annibynnol i randdeiliaid y Cyngor yn seiliedig ar y rhaglen waith Archwilio Mewnol.

1.15 Mae'n rhaid i'r Rheolwr Archwilio (y cyfeirir ato fel Prif Weithredwr Archwilio yn y Safonau) ddarparu barn ac adroddiad archwilio mewnol blynyddol, wedi'u hamseru i gefnogi'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol, a dod i gasgliad ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd cyffredinol fframwaith llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth y sefydliad. Wrth wneud hynny, mae'r Rheolwr Archwilio yn cynnal asesiad o ddigonolrwydd y rheolaethau sydd ar waith i gefnogi'r gwaith o gyflawni amcanion rheoli a chorfforaethol.

Annibyniaeth a Gwrthrychedd

1.16 Mae'r adran Archwilio Mewnol yn adrodd i'r Rheolwr Archwilio a chynhelir annibyniaeth sefydliadol, gan nad yw'r Rheolwr Archwilio yn gyfrifol am reoli unrhyw swyddogaethau y tu hwnt i'r timau Ymchwilio ac Archwilio Mewnol. Y Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau a Swyddog Adran 151 yw'r Uwch Reolwr sy'n goruchwyllo'r Swyddogaeth Archwilio Mewnol tra bod y Rheolwr Archwilio yn adrodd yn weinyddol i'r Pennaeth Cyllid ac yn swyddogaethol i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar gyfer materion sy'n gysylltiedig ag archwilio.

1.17 Yn ystod Gorffennaf ac Awst 2024, cafodd y Rheolwr Archwilio gyfnod o absenoldeb ac, ar yr adeg hon, cymerodd y Pennaeth Cyllid gyfrifoldeb uniongyrchol am y gwasanaeth archwilio, gan adrodd i'r Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau (Swyddog Adran 151). Trafodwyd hyn gyda Chadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar y pryd ac yna adroddwyd i'r Pwyllgor ehangach. Yn ystod y cyfnod hwn, cymerwyd gofal i sicrhau nad oedd y Pennaeth Cyllid yn rhan o'r adolygiad o unrhyw feysydd archwilio yr oedd ganddo

gyfrifoldeb gweithredol neu reoli amdanynt. O ystyried y camau a gymerwyd, fel yr amlinellir uchod, ystyrir nad oes unrhyw amhariadau ar annibyniaeth na gwrthrychedd.

- 1.18 Mae'n ofynnol i Archwilwyr Mewnol gynnal archwiliadau yn unol â darpariaeth y SAMSC ac yn unol â Chodau Moeseg unrhyw gyrff proffesiynol y maent yn aelodau ohonynt. Caiff pwysigrwydd annibyniaeth ei gyfleu i archwilwyr a chymerir gofal i sicrhau bod yr holl waith archwilio yn cael ei wneud mewn modd annibynnol a gwrthrychol.
- 1.19 Bob blwyddyn, mae'n ofynnol i bob aelod o'r adran Archwilio Mewnol gwblhau Datganiad Staff (a'i ddiweddarau os bydd amgylchiadau'n newid yn ystod y flwyddyn). Mae hwn yn nodi unrhyw wrthdaro buddiannau posibl a allai fod gan unrhyw aelod o'r tîm, a ystyrir wrth aseinio ac ymgymryd ag archwiliadau. Ystyriwyd pob datganiad yn briodol wrth ddyrannu a chynnal gwaith. Nid oedd unrhyw namau ar annibyniaeth na gwrthrychedd yn 2024/25.

2. Cyd-destun ac Ymagwedd

Cynllun Archwilio 2024/25

- 2.1 Cafodd Cynllun Archwilio 2024/25 ei gymeradwyo gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 26 Mawrth 2024, ar ôl ystyriaeth a chytundeb gan Uwch Dîm Rheoli'r Cyngor. Gwnaeth y Cynllun roi fframwaith ar gyfer gwaith archwilio wedi'i alinio â threfniadau llywodraethu corfforaethol y Cyngor, wrth ymateb hefyd i unrhyw newidiadau i'r risgiau a wynebir gan y Cyngor yn ystod y flwyddyn. Bob blwyddyn mae'r Cynllun yn ystyried amcanion busnes, a systemau allweddol, wrth gael ei lywio gan asesiadau risg, llywodraethu a sicrwydd.
- 2.2 Yn ystod y flwyddyn hyd yma, blaenoriaethau a dull gweithredu'r tîm archwilio oedd darparu cyfuniad o gymorth rheoli drwy gyngor ac arweiniad mewn meysydd risg uchel a chyflawni ymrwymïadau sicrwydd wedi'u targedu o'r Cynllun Archwilio.

Gwaith Cynghorol

- 2.3 Mae'r Tîm Archwilio Mewnol yn cynnig mewnwelediad ac arweiniad ar feysydd rheoli wrth ddatblygu prosesau / newid ac mewn meysydd ehangach lle mae angen cymorth, yn gyffredinol ar gais rheolwyr. Roedd gwaith cynghorol nodedig yn 2024/25 yn ymwneud â Storfeydd Brindley Road, Ffreutur y Castell ac adolygiad ar ôl cau Neuadd Dewi Sant. Ym mhob un o'r meysydd adolygu hyn roedd materion rheoli hysbys, a darparwyd adroddiadau, cyngor ac argymhellion manwl i reolwyr i gynnig llwybr i weithredu'r gwelliannau angenrheidiol.

Cynllun Archwilio Sicrwydd

- 2.4 Mae'r Cynllun Archwilio yn cynnwys yn bennaf ymgysylltiadau archwilio sicrwydd, a gynlluniwyd i gefnogi barn archwilio flynyddol lawn ar amgylchedd rheoli'r Cyngor. Mae'r Cynllun o faint digonol i alluogi penderfyniadau ar amseriad a blaenoriaethu ymgysylltiadau archwilio wrth i bob blwyddyn fynd yn ei blaen. Bob blwyddyn, mae cyfran o'r Cynllun Archwilio yn cael ei thargedu i'w chyflawni, a'r targed ar gyfer 2024/25 yw 70%.
- 2.5 Er y caiff ei bennu'n flynyddol, mae'r Cynllun Archwilio'n addasadwy ac yn ymatebol ac yn destun asesiadau risg parhaus, blaenoriaethu ac adolygiadau drwy gydol y flwyddyn er mwyn gwneud y mwyaf o sicrwydd a chymorth rheolwyr. I egluro ymhellach y meysydd blaenoriaeth ar gyfer ffocws archwilio eleni, yn ei gyfarfod ar 28 Ionawr 2025, rhoddwyd gwybod i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio fod 37 archwiliad yn cael eu blaenoriaethu i'w cwblhau erbyn diwedd y flwyddyn. Cwblhawyd y mwyafrif o'r archwiliadau hyn erbyn diwedd y flwyddyn (2024/25), a chymerwyd yr ymagwedd blaenoriaethu i sicrhau sylw archwilio digonol er mwyn rhoi barn archwilio lawn ar amgylchedd rheoli'r Cyngor.

Datblygu'r Farn Archwilio

- 2.6 Yn ystod y flwyddyn ariannol, mae'r Cynllun Archwilio a'r ymagwedd at gyflawni wedi'i ddylunio er mwyn targedu sicrwydd ar risgiau a rheolaethau allweddol, ac er mwyn darparu corff o waith sicrwydd digonol i gefnogi barn flynyddol lawn ar amgylchedd rheoli'r Cyngor. Mae hyn wedi cynnwys pennu ymagwedd wedi'i flaenoriaethu at archwilio systemau sylfaenol a llywodraethu corfforaethol, a datblygu gwasgariad targedig o waith sicrwydd ehangach. Wrth ystyried cwmpas archwilio a risg:
- Rhoddwyd blaenoriaeth i gyflawni nifer o archwiliadau system sylfaenol wedi'u cynllunio ac adolygiad digonol o feysydd llywodraethu corfforaethol.
  - Ar lefel cyfarwyddiaeth, cwblhawyd gwasgariad archwilio, gan ystyried lefelau sicrwydd cyfredol a phwysigrwydd pob ymgysylltiad archwilio i sicrhau barn flynyddol lawn ar amgylchedd rheoli'r Cyngor.

3. Barn ac Adolygiad o'r Amgylchedd Rheoli

Barn 2024/25

- 3.1 Mae'r farn flynyddol hon yn cael ei pharatoi yn unol â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus (SAMSC) a oedd ar waith tan 31 Mawrth 2025, a'r Safonau Archwilio Mewnol Byd-

eang (SAMB) yn Sector Cyhoeddus y DU a ddaeth i rym o 1 Ebrill 2025. Mae'r farn wedi'i pharatoi gan y Rheolwr Archwilio (Prif Weithredwr Archwilio at ddibenion SAMSC a SAMB). Yn ystod 2024/25, gweithredwyd y gwasanaeth archwilio yn unol â SAMSC, ond mae'r gwaith adrodd ar y farn flynyddol yn bodloni gofynion SAMSC a SAMB fel a ganlyn:

- Mae Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus (SAMSC) yn datgan bod 'rhaid i'r Prif Weithredwr Archwilio ddarparu barn ac adroddiad archwilio mewnol blynyddol y gellir eu defnyddio gan y sefydliad i arwain ei ddatganiad llywodraethu.' Mae'n rhaid i'r rhain fod yn seiliedig ar asesiad gwrthrychol o'r fframwaith llywodraethu, rheoli a rheolaeth risg. Hefyd mae'n rhaid iddynt gynnwys arfarniad o ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd rheolaethau wrth ymateb i risgiau o fewn y systemau llywodraethu, gweithrediadau a gwybodaeth.
- Mae'r Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang (SAMB) 11.3 (Canlyniadau Cyfathrebu) yn ei gwneud yn ofynnol bod 'rhaid i Brif Weithredwr Archwilio baratoi casgliad ar lefel sefydliadol ynghylch effeithiolrwydd llywodraethu, rheoli risg a/neu reolaeth'. Yn sector cyhoeddus y DU, rhaid i'r 'Prif Weithredwr Archwilio baratoi casgliad cyffredinol o'r fath o leiaf bob blwyddyn i gefnogi adroddiadau llywodraethu ehangach, gan fod yn ymwybodol o unrhyw rwymedigaethau neu brosesau sector penodol. Rhaid i'r casgliad cyffredinol hwn gynnwys llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth' (Nodyn Cais - SAMB yn Sector Cyhoeddus y DU).

3.2 Wrth baratoi a ffurfio'r farn hon, mae nifer o ffynonellau gwybodaeth, sicrwydd a mewnwelediad wedi'u hystyried, gan gynnwys:

- Ymgysylltiadau Archwilio Sicrwydd – Mae'r cynllun archwilio blynyddol sy'n seiliedig ar risg wedi'i gyflawni drwy ddull o sicrhau'r sicrwydd a'r gwerth ychwanegol mwyaf posibl. Mae'r cynllun archwilio yn ymatebol i risg ac wedi'i lywio gan wybodaeth archwilio a chan sicrwydd presennol, gwybodaeth gan Uwch Reolwyr, monitro gweithgarwch y Cyngor, strategaeth, risgiau a ffynonellau sicrwydd ehangach. Ar gyfer pob archwiliad, mae'r risgiau, y pwysau a'r blaenoriaethau presennol yn parhau i lywio cwmpas yr archwiliad a'r profion.
- Ymgysylltiadau Archwilio Cynghorol - Mae'r Tîm Archwilio Mewnol yn cynnig mewnwelediad ac arweiniad ar feysydd rheoli wrth ddatblygu prosesau / newid ac mewn meysydd ehangach lle mae angen cymorth, yn gyffredinol ar gais rheolwyr. Roedd gwaith cynghorol nodedig yn 2024/25 yn ymwneud â Storfeydd Brindley Road, Ffreutur y Castell ac adolygiad ar ôl cau Neuadd Dewi Sant. Ym mhob un o'r meysydd adolygu hyn roedd materion rheoli hysbys, a darparwyd adroddiadau, cyngor ac argymhellion manwl i reolwyr i gynnig llwybr i weithredu'r gwelliannau angenrheidiol. Er nad yw barn archwilio yn cael ei darparu'n ffurfiol ar archwiliadau cynghorol, caiff gweithrediad rheolaethau ei archwilio'n briodol ac adlewyrchir arno wrth ddarparu'r farn gyffredinol am amgylchedd rheoli'r Cyngor.

- Trafodaeth gyda'r Uwch Reolwyr – Cynhaliwyd cyfarfodydd rheolwr perthnasoedd chwarterol gyda Chyfarwyddwyr neu eu cynrychiolwyr, aeth y Rheolwr Archwilio i gyfarfodydd yr Uwch Dîm Rheoli yn rheolaidd, a chynhaliwyd cyfarfodydd rheolaidd gyda'r Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau (Swyddog Adran 151) a'r Prif Weithredwr.
- Adolygiadau Risg a Llywodraethu – Mae Cofrestrau Risg a Datganiadau Sicrwydd Uwch Reolwyr sy'n sail i Ddatganiad Llywodraethu Blynyddol y Cyngor yn destun adolygiad archwilio rheolaidd, ac ymgysylltiadau archwilio sicrwydd.

3.3 Yn seiliedig ar y rhaglen o waith archwilio a wnaed i asesu'r fframwaith a'r defnydd o lywodraethu, rheoli risg a rheolaeth, y farn flynyddol ar gyfer 2024/25 yw **effeithiol gyda lle i wella**. *Mae'r farn hon yn seiliedig ar lunio Cynllun Archwilio digonol, ac ar gydnabyddiaeth o'r pwysau sylweddol ar adnoddau'r Cyngor o ran galw a chyllidebau, a gafodd eu rheoli trwy ddiwylliant perfformio gwydn.*

3.4 Mae'r farn archwilio yn cynnwys asesiadau o lywodraethu, rheoli risg a rheolaeth, ac mae'n cynnwys gwerthusiad o ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd rheolaethau wrth ymateb i risgiau o fewn y systemau llywodraethu, gweithrediadau a gwybodaeth.

- Mae'r mwyafrif o adolygiadau system sylfaenol arfaethedig wedi'u cwblhau.
- Rhoddwyd sylw digonol i feysydd archwilio llywodraethu corfforaethol arfaethedig yn ystod y flwyddyn, a gefnogwyd gan ledaeniad ymgysylltiadau archwilio sicrwydd ar lefel cyfarwyddiaeth.
- Mae trefniadau rheoli risg corfforaethol wedi'u cynnal yn ystod y flwyddyn, ac mae'r adolygiad rheoli risg cyfarwyddiaeth wedi'i gwblhau ac adroddwyd bod lefel briodol o aeddfedrwydd rheoli risg ar waith ar lefelau cyfarwyddiaeth.

3.5 Ystyriwyd bod yr amgylchedd rheoli ar gyfer systemau ariannol craidd yn ddigonol, a dyrannwyd barn 'effeithiol' neu 'effeithiol gyda lle i wella' i'r rhan fwyaf o archwiliadau'n gyffredinol (79%). Ac eithrio archwiliadau a gynhaliwyd yn 2023/24 ond a gwblhawyd yn 2024/25, mae deg archwiliad wedi cael barn archwilio o 'annigonol ac angen gwelliant mawr' gan gydnabod yr angen am sylw i gyflawni rheolaethau cadarn. Ni roddwyd barn 'anfoddfaol' i unrhyw archwiliadau a gynhaliwyd yn 2024/25.

3.6 Mae pwysigrwydd cael y pethau sylfaenol yn iawn, o ran rheolaethau mewnol a rheoli perfformiad, ar adeg o bwysau ariannol a galw, wedi'i bwysleisio'n barhaus i reolwyr ar draws y Cyngor. Mae hyn yn atseinio negeseuon Archwilydd Cyffredinol Cymru mewn adroddiad gan Archwilio Cymru ar y pwnc, a gefnogir yn llawn gan Archwilio Mewnol, a bydd yn parhau i fod yn thema allweddol mewn cyfathrebiadau Uwch Reolwyr.

3.7 Mae sicrwydd a chymorth archwilio yn parhau i dargedu a monitro meysydd risg uchel. Rhoddir ffocws ar gwblhau archwiliadau yn amserol gyda chleientiaid archwilio ac i bwysigrwydd gweithredu argymhellion archwilio o fewn yr amserlenni gofynnol.

Sut mae'r amgylchedd rheoli yn cael ei adolygu

3.8 Mae Archwilio Mewnol yn defnyddio dull ar sail risg i gynllunio, a defnyddiwyd Cofrestr Risg Gorfforaethol y Cyngor fel sail i'r cynllun archwilio blynyddol ar gyfer 2024/25, ynghyd â ffynonellau sicrwydd o'r tu mewn a'r tu allan i'r Cyngor i sicrhau bod amser ac adnoddau archwilio addas yn targedu'r meysydd mwy arwyddocaol. Mae'r dull hwn o gynllunio archwilio yn seiliedig ar risg yn dangos risgiau a materion sy'n dod i'r amlwg ac yn arwain at ystod gynhwysfawr o archwiliadau a gynhelir i gefnogi'r farn gyffredinol ar yr amgylchedd rheoli.

3.9 Ar gyfer 2024/25, defnyddiwyd diffiniadau'r farn sicrwydd archwilio fel yr amlinellir yn y tabl wrth ddyrannu barn archwilio. Roedd y lefelau sicrwydd a'r diffiniadau hyn yn seiliedig ar y rhai a ddatblygwyd gan y Sefydliad Archwilwyr Mewnol (SAM).

Tabl 1- Barn Sicrwydd Archwilio - Diffiniadau

Lefel Sicrwydd	Diffiniad
Effeithiol	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r rheolaethau a werthuswyd yn ddigonol ac yn briodol Mae'r amgylchedd rheoli'n ymddangos yn ddigon cadarn i roi sicrwydd rhesymol bod pob perygl lefel uchel yn cael ei reoli'n ddigonol Dim canfyddiadau wedi'u nodi (neu nifer fach o argymhellion risg isel)
Effeithiol gyda lle i wella	<ul style="list-style-type: none"> Nodwyd ychydig o wendidau rheoli a/neu gyfleoedd i wella Mae'r rheolaethau a werthuswyd fel arall yn ddigonol ac yn briodol i roi sicrwydd rhesymol bod y risgiau'n cael eu rheoli'n ddigonol
Annigonol ac angen gwelliant mawr	<ul style="list-style-type: none"> Nid yw rhai o'r risgiau lefel uchel wedi'u rheoli'n ddigonol Nodwyd llawer o wendidau rheoli penodol Er nad oes bygythiad uniongyrchol i gadernid a diogelwch, mae angen gwella'r amgylchedd rheoli gan nad yw'n rhoi sicrwydd rhesymol bod yr holl risgiau lefel uchel yn cael eu rheoli'n ddigonol Efallai bod risg o dwyll neu wendidau diogelwch
Anfoddhaol	<ul style="list-style-type: none"> Nid yw'r amgylchedd rheoli'n ddigonol nac o safon dda Ystyrir nad yw'r amgylchedd rheoli'n gadarn Gallai diffyg sylw arwain at golledion sylweddol

3.10 Mae'r tabl isod yn nodi'r sgoriau Coch / Oren / Gwyrdd (COG) a roddir ar gyfer argymhellion a gwybodaeth am y meini prawf a ddefnyddir wrth ddyrannu'r sgôr risg.

Tabl 2 - Sgoriau Coch / Oren / Gwyrdd (COG) - Meini prawf

Sgôr	Meini Prawf
Coch	<p>Mae hwn yn fater â blaenoriaeth uchel ac mae angen sylw brys. Mae hwn yn fater rheoli mewnlol neu reoli risg difrifol, ac os nad yw'n cael ei lleddfu gallai (yn eithaf sicr) arwain at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Golledion sylweddol, o bosibl ar y cyd â gwendidau eraill yn y fframwaith rheoli neu'r endid sefydliadol neu'r broses sy'n cael ei harchwilio • Mynd yn groes i strategaethau, polisïau neu werthoedd y Cyngor • Niwed difrifol o ran enw da • Effaith andwyol neu reolaethol sylweddol, megis colli trwyddedau gweithredu neu ddirwyon materol <p>Dyma enghreifftiau:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nid oes polisi / gweithdrefn yn bodoli ar gyfer prosesau sylweddol y Cyngor • Nid oes rheolaethau ataliol, darganfod na lleddfu ar waith • Mae enw da'r Cyngor neu statws ariannol mewn perygl • Twyll neu ddwyn wedi'i ddarganfod • Nid yw'r Cyngor yn cydymffurfio â deddfau a rheoliadau
Coch / Oren	<p>Mae hwn yn fater â blaenoriaeth ganolig ac mae camau rheoli amserol yn angenrheidiol. Mae hwn yn fater rheoli mewnlol neu reoli risg a allai arwain at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Golledion ariannol • Colli rheolaethau o fewn yr endid sefydliadol neu'r broses sy'n cael ei harchwilio • Niwed i enw da • Effaith andwyol reoleiddiol, megis sancsiynau cyhoeddus neu ddirwyon anfaterol <p>Dyma enghreifftiau:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae polisi'n bodoli ond nid yw'n cael ei weithredu'n gyson • Nid oes rheolaethau ataliol a darganfod yn bodoli, ond mae rheolaethau lleddfu'n bresennol • Mae cydymffurfiaeth y Cyngor â deddfau a rheoliadau'n gofyn am werthuso ac adolygu ychwanegol • Mae posibilrwydd o weithgareddau amhriodol
Oren / Gwyrdd	<p>Mae hwn yn fater â blaenoriaeth isel ac mae sylw rheolaeth arferol yn deilwng. Mae hwn yn fater rheoli mewnlol neu reoli risg, byddai'r datrysiad o bosibl yn arwain at welliant yn ansawdd a/neu effeithlonrwydd y sefydliad neu'r broses sy'n cael ei harchwilio.</p> <p>Dyma enghreifftiau:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae polisi'n bodoli, ond ni lynwyd ato ar sail eithriadau • Nid yw rheolaethau ataliol yn bodoli, ond mae rheolaethau darganfod a lleddfu'n bodoli • Mae mân bosibilrwydd o weithgareddau amhriodol
Gwyrdd	Arfer gorau

3.11 Mae archwiliadau'n parhau i amlygu gwendidau'r system mewn rhai meysydd a/neu faterion cydymffurfio sy'n nodi cyfleoedd pellach i wella rheolaeth. Dros nifer o flynyddoedd, mae'r Cyngor wedi colli nifer sylweddol o swyddogion sydd â phrofiad a gwybodaeth, gan arwain at newidiadau i brosesau a rolau i amsugno'r effaith. Mae'r pwysau i newid gwasanaethau oherwydd adnoddau ariannol cyfyngedig yn dod â heriau a risgiau newydd y mae angen eu rheoli.

3.12 Caiff y dull Archwilio Mewnol ei lywio gan y risg hon, a rhoddir blaenoriaeth gynhenid i roi sicrwydd ar systemau ariannol craidd a meysydd llywodraethu cyn archwiliadau mwy lleol sy'n benodol i wasanaethau. Mae'r archwiliadau gwirioneddol a ddyrannwyd yn seiliedig ar gymhwyso proses gynllunio sy'n seiliedig ar risg, wedi'i llywio gan ffynonellau gwybodaeth a sicrwydd ehangach.

4. Crynodeb o'r Gwaith a Gyflawnwyd

4.1 Mae gwaith Archwilio Mewnol a gwblhawyd yn 2024/25, fel y'i diffinnir yn y SAMSC, yn cwmpasu'r system rheolaeth fewnol gyfan ac nid yw wedi'i gyfyngu i reolaethau ariannol. Fe'i diffinnir fel helpu '... sefydliad i gyflawni ei amcanion drwy ddod â dull systematig, disgybledig o werthuso a gwella effeithiolrwydd prosesau rheoli risg, rheoli a llywodraethu.' Amlinellir natur y gwasanaethau archwilio yn y Strategaeth Archwilio a'r Siarter Archwilio. Mae'r Cynllun Archwilio yn dogfennu rhestr ymgysylltiadau archwilio arfaethedig bob blwyddyn.

- Cymeradwywyd y Siarter Archwilio a Chynllun Archwilio 2024/25 gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 26 Mawrth 2024, ac ar yr adeg hon ystyriodd y Pwyllgor y Strategaeth Archwilio hefyd.
- I egluro ymhellach y meysydd blaenoriaeth ar gyfer ffocws archwilio eleni, yn ei gyfarfod ar 28 Ionawr 2025, rhoddwyd gwybod i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio fod 37 archwiliad yn cael eu blaenoriaethu i'w cwblhau erbyn diwedd y flwyddyn. Cwblhawyd y mwyafrif o'r archwiliadau hyn erbyn diwedd y flwyddyn (2024/25), a chymerwyd yr ymagwedd blaenoriaethu i sicrhau sylw archwilio digonol er mwyn rhoi barn archwilio lawn ar amgylchedd rheoli'r Cyngor.

4.2 Mae rhestr o'r ymgysylltiadau archwilio a gyflwynwyd yn 2024/25 ynghlwm yn **Atodiad A**, lle cwblhawyd 62 o ymgysylltiadau archwilio newydd i o leiaf y cam allbwn drafft yn erbyn cynllun gwreiddiol o 109 o archwiliadau (57%), a chwblhawyd 23 o allbynnau drafft pellach o'r flwyddyn flaenorol. Mae'r Cynllun Archwilio yn ymateb i risg ac, yn unol â hynny, cafodd rhai archwiliadau

eu hychwanegu, eu blaenoriaethu neu eu gohirio yn ystod y flwyddyn ariannol, gan ymgysylltu â'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Mae gwybodaeth am archwiliadau a ohiriwyd wedi'i chynnwys yn Atodiad A.

4.3 Dangosir yr archwiliadau a gwblhawyd yn 2024/25 a'r lefelau sicrwydd a roddir yn y tabl isod:

Tabl 3 - Archwiliadau a gwblhawyd yn 2024/25 a'r lefelau sicrwydd a roddwyd

Statws	Nifer yr allbynnau archwilio	Barn				
		Effeithiol	Effeithiol gyda lle i wella	Annigonol ac angen gwelliant mawr	Anfoddhaol	Ni roddwyd barn
Drafft	36	3	24	6	0	3
Terfynol	49	5	23	8	1	12
CYFANSWM	85	8	47	14	1	15
	62	Ymgysylltiadau Archwilio Newydd a Gwblhawyd				
	23	Ymgysylltiadau Archwilio a orffennwyd o 2023/24				

4.4 Yn gyffredinol, bydd ymgysylltiadau archwilio sicrwydd yn arwain at farn archwilio, ond ni fydd gwaith archwilio o natur ymgynghori neu gynghori fel arfer yn pennu sgôr sicrwydd. Mae'r rhestr o ymgysylltiadau archwilio sicrwydd ac ymgynghori a gwblhawyd wedi'i chynnwys yn Atodiad A.

4.5 Dylid nodi, mewn perthynas ag archwiliadau arddull Hunanasesiad Rheoli Risg HRhR, na ddarperir barn archwilio ar y pwynt cwblhau gan y gyfarwyddiaeth. Mae'r farn archwilio yn cael ei darparu pan fydd digon o brofion yn ystod y flwyddyn wedi'u cwblhau sy'n dilyn yr HRhR, cyngor ac arweiniad gwreiddiol i reolwyr.

4.6 Adroddir yn chwarterol am fanylion yr holl archwiliadau a barn archwilio, ynghyd â thasgau eraill a gyflawnir a dangosyddion perfformiad allweddol, i'r Prif Weithredwr a Swyddog Adran 151 ac ym mhob cyfarfod Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

4.7 Mae'r tabl isod yn dangos yr archwiliadau a gwblhawyd yn 2024/25, a ddadansoddwyd dros y gwahanol feysydd archwilio.

Tabl 4 - Archwiliadau a gwblhawyd yn 2024/25 wedi'u dadansoddi dros y gwahanol feysydd archwilio

Maes Archwilio	Effeithiol	Effeithiol gyda lle i wella	Annigonol (angen gwelliant mawr)	Anfoddhaol	Ni roddwyd barn	CYFANSWM
Sylfaenol	3	3	1		2	9
Llywodraethu Corfforaethol		6	3		2	11
Gwasanaethau Oedolion, Tai a Chymunedau	1	3	1			5
Gwasanaethau Plant		2	1	1		4
Datblygu Economaidd		7	4		4	15
Addysg a Dysgu Gydol Oes	1	20	4		2	27
Llywodraethu a Gwasanaethau Cyfreithiol		2				2
Pobl a Chymunedau	2	1				3
Cynllunio, Trafnidiaeth a'r Amgylchedd		2				2
Adnoddau	1	1				2
Grantiau / Cyfrifon / Cyrff Allanol					5	5
CYFANSYMIAU	8	47	14	1	15	85

- 4.8 Gellir gweld yn Atodiad A fod nifer o archwiliadau wedi cael barn archwilio o "annigonol ac angen gwelliant mawr" gan gydnabod yr angen am sylw i gyflawni rheolaethau cadarn. Roedd pedwar o'r archwiliadau annigonol yn ymwneud ag archwiliadau a gwblhawyd yn 2024/25, ar ôl cael eu cyhoeddi ar ffurf drafft yn y flwyddyn flaenorol. Cwblhawyd un archwiliad o Gartref Plant Falconwood yn 2024/25 gyda barn "anfoddhaol", ar ôl cael ei gyhoeddi ar ffurf drafft yn y flwyddyn flaenorol. Mae pob archwiliad anfoddhaol yn destun archwiliad dilynol, a rhoddodd yr archwiliad dilynol o Gartref Plant Falconwood yn 2024/25 sicrwydd ar welliannau sylweddol i'r amgylchedd rheoli, a dyrannwyd sgôr sicrwydd wedi'i diweddarau o "effeithiol gyda lle i wella". Mae sicrwydd a chymorth archwilio yn targedu'r meysydd risg uchaf.
- 4.9 Dylid cydnabod nad yw'r holl waith a wneir gan y tîm Archwilio yn arwain at adroddiad archwilio na chynllun gweithredu. Mae gwaith yn cael ei wneud mewn meysydd sy'n rhoi sicrwydd ar reoli risg a rheolaeth fewnol, gan gynnwys cyngor ac arweiniad (ar faterion cyfredol ac ar ddatblygu systemau) a dehongli Rheoliadau'r Cyngor. Mae **Atodiad B** yn darparu rhestr o feysydd gwaith lle nad allbwn archwilio safonol yw'r canlyniad o bosibl.
- 4.10 Un o elfennau allweddol y rôl Archwilio Mewnol o hyd yw gweithio gyda chleientiaid lle mae systemau a phrosesau'n cael eu hailgynllunio a'u hailffurfweddu fel a nodir yn adran 2 yr adroddiad hwn. Yma, rôl yr archwilydd yw rhoi cyngor ac arweiniad i'r rheolwyr i'w cefnogi i sicrhau bod trefniadau effeithiol ar gyfer nodi a lliniaru risgiau yn briodol ac ar gyfer gweithredu rheolaethau effeithiol.

Adroddiadau i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio

- 4.11 Un o swyddogaethau pwysig y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn 2024/25 yw goruchwyllo rôl a pherfformiad tîm Archwilio Mewnol y Cyngor. Yn ogystal, mae wedi bod yn ofynnol i Archwilio Mewnol hysbysu'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio am ddigonolrwydd systemau llywodraethu a rheolaeth fewnol y Cyngor. Mae'r tabl isod yn crynhoi'r wybodaeth y mae'r Pwyllgor wedi'i chael gan Archwilio Mewnol yn ystod 2024/25.

Tabl 5 - Crynodeb o'r wybodaeth y mae'r Pwyllgor wedi'i chael gan Archwilio Mewnol yn ystod 2024/25

Adroddiad	Diben
Adroddiadau diweddarau Archwilio Mewnol	Rhoddwyd crynodebau chwarterol o berfformiad Archwilio Mewnol, y gwaith archwilio a drefnwyd ac a gwblhawyd, a'r canfyddiadau critigol a'r tueddiadau i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn 2024/25. Mae hyn yn cefnogi'r Pwyllgor yn ei rôl wrth oruchwylio gwaith a pherfformiad archwilio, a digonolrwydd llywodraethu'r cyngor, rheoli risg a rheolaeth fewnol.
Gwybodaeth am Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang yn Sector Cyhoeddus y DU	Trwy gydol y flwyddyn mae'r Pwyllgor wedi derbyn gwybodaeth am y Safonau newydd a fydd yn dod i rym o fis Ebrill 2025. Cafodd y Pwyllgor frîff ar y Safonau newydd gan y Rheolwr Archwilio yn ystod mis Ionawr 2025 a'u cyfeirio at wybodaeth ac adnoddau gan CIPFA a'r SAM. Amlinellwyd dadansoddiad o'r bylchau mewnol yn erbyn y Safonau newydd mewn adroddiad cynnydd archwilio chwarter tri, gan ddefnyddio rhestr wirio a gynhyrchwyd ar gyfer adolygiadau cydymffurfiaeth y sector cyhoeddus, ac adroddwyd i'r Pwyllgor bod yr holl gamau gweithredu wedi'u hystyried erbyn diwedd chwarter pedwar.
Cynllun Archwilio Blynyddol, Siarter, Methodoleg a Strategaeth 2025/26.	Ystyriodd y Pwyllgor y Strategaeth Archwilio a Methodoleg a chymeradwyodd Gynllun Archwilio Blynyddol 2024/25 a'r Siarter ym mis Mawrth 2025. Caiff y rhain eu hystyried a'u cymeradwyo bob blwyddyn ym mis Mawrth, a hynny cyn y flwyddyn ariannol sydd i ddod.
Adroddiadau Blynyddol 2023/24	Darparwyd Adroddiad Blynyddol Archwilio Mewnol y llynedd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Gorffennaf 2024, gan roi trosolwg o'r gwaith a wnaed gan Archwilio Mewnol a barn y Rheolwr Archwilio ar amgylchedd rheoli'r Cyngor ar gyfer 2023/24. Darparwyd Adroddiad Blynyddol Gwrth-dwyll 2023/24 i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio er ymwybyddiaeth ac ystyriaeth ym mis Medi 2024.

5. Rhaglen Sicrwydd Ansawdd a Gwella

Gofynion a Sicrwydd

5.1 Mae Archwilio Mewnol wedi ymrwymo i weithio yn unol â'r safonau proffesiynol uchaf, ac i ddarparu gwasanaethau o safon sy'n ychwanegu gwerth ar gyfer uwch reolwyr. Mae'r Rheolwr Archwilio yn cynnal Rhaglen Sicrwydd Ansawdd a Gwella (RhSAG), sydd wedi'i chynllunio i

gyflawni perfformiad proffesiynol uchel sy'n gweithredu yn unol â SAMSC a'r Cod Moeseg. Crynhoir y RhSAG yn **Atodiad C**, ac fe'i cynhwysir yn y Siarter Archwilio Mewnol.

5.2 Mae'r SAMSC yn rhoi'r amlinelliad canlynol o'r RhSAG:

'Mae rhaglen sicrwydd ansawdd a gwella wedi'i chynllunio i alluogi gwerthusiad o gydymffurfiaeth y gweithgarwch archwilio mewnol â'r Safonau a gwerthusiad ynghylch p'un a yw archwilwyr mewnol yn cymhwyso'r Cod Moeseg. Mae'r rhaglen hefyd yn asesu effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd y gweithgarwch archwilio mewnol ac yn nodi cyfleoedd i wella.'

5.3 Rhaid i'r RhSAG gynnwys asesiadau mewnol ac allanol. Mae'r gofynion, a'r prosesau adolygu a gymhwyswyd, wedi'u nodi isod.

Tabl 6 - Aseidiadau mewnol ac allanol, gofynion, a'r broses adolygu

Gofynion		Y Broses Adolygu a Chydymffurfiaeth
ASESIADAU ALLANOL	Cynhelir Aseidiadau Allanol o leiaf unwaith bob pum mlynedd gan asesydd allanol cymwys, annibynnol.	Cafodd yr asesiad allanol 5 mlynedd diweddaraf ei adrodd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Mawrth 2023. Nid yw'r asesiad wedi nodi unrhyw ddiffyg cydymffurfiaeth rhannol neu gyfan gwbl.
ASESIADAU MEWNOL	Monitro perfformiad y gweithgarwch archwilio mewnol yn barhaus.	<p>Mae pob archwilydd yn cael adolygiadau monitro, canol archwiliad a sicrwydd ansawdd misol, er mwyn sicrhau bod pob archwiliad yn gyflawn, o safon broffesiynol uchel, ac yn cael ei gyflwyno yn unol â'r Safonau proffesiynol.</p> <p>Caiff gwybodaeth am berfformiad ei adroddir a'i fonitro ar sail cerdyn sgorio cytbwys fel yr amlinellir yn Atodiad C.</p> <p>Mae'r Rheolwr Archwilio yn ystyried ac yn adrodd ar y wybodaeth am berfformiad sy'n rhan o'r RhSAG ym mhob Adroddiad Cynnydd gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Byddai unrhyw ddiffyg cydymffurfiaeth yn cael ei adrodd trwyddo.</p> <p>Drwy gydol y flwyddyn, mae'r Rheolwr Archwilio wedi ystyried cynghorion a chanllawiau ymarfer mewn perthynas â chyflawni cyfrifoldebau ac adroddiadau proffesiynol gan yr IASAB, SAM a CIPFA.</p>

Gofynion		Y Broses Adolygu a Chydymffurfiaeth
ASESIADAU MEWNOL	Hunanasesiadau neu asesiadau cyfnodol gan bersonau eraill o fewn y sefydliad sydd â digon o wybodaeth am arferion archwilio mewnol.	<p>Yn flynyddol, mae'r Rheolwr Archwilio yn ystyried perfformiad y RhSAG ar gyfer y flwyddyn gyfan, gan fyfyrion ar wybodaeth ac allbynnau'r fframwaith sicrwydd parhaus, a thrwy'r gweithgareddau blynyddol canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cwblhau hunanasesiad yn erbyn y Nodyn Cais Llywodraeth Leol • Adolygu perfformiad yn erbyn Datganiad CIPFA ar 'Rôl y Pennaeth Archwilio Mewnol' • Adolygu'r Adolygiadau Personol blynyddol ar gyfer holl aelodau'r Tîm Archwilio Mewnol. <p><i>Mae'r Rheolwr Archwilio yn gyfrifydd cymwysedig ac yn aelod siartredig o'r Sefydliad Archwilwyr Mewnol.</i></p>

5.4 Drwy gymhwyso'r RhSAG, gellir rhoi sicrwydd o gydymffurfiaeth barhaus â'r SAMSC a chymhwyso'r Cod Moeseg yn ystod 2024/25.

Perfformiad

5.5 Cynhelir cronfa ddata rheoli cynllunio archwilio er mwyn monitro'n effeithiol y gwaith a wneir yn unol â'r hyn a gynlluniwyd. Defnyddir y gronfa ddata i ddyrannu ymgysylltiadau, cofnodi gwaith wedi'i gwblhau a darparu gwybodaeth allweddol am berfformiad i reolwyr. Mae'n ofynnol i archwilwyr gwblhau taflenni amser i gofnodi'r gwaith a wneir, fel y gall rheolwyr asesu cynhyrchiant a chynnydd yn erbyn y Cynllun yn barhaus.

5.6 Adroddir ar berfformiad y flwyddyn i'r Tîm Rheoli Cyllid gan y Rheolwr Archwilio a'i drafod gyda'r tîm archwilio. Mae'r canlyniadau chwarterol ar gyfer 2024/25 yn y tabl isod:

Tabl 7 - Perfformiad yn erbyn targedau ar gyfer 2024/25

Dangosydd Perfformiad	Canlyniad 2023/24	Targed 2024/25	Canlyniad Ch1	Canlyniad Ch2	Canlyniad Ch3	Canlyniad Ch4
Canran y Cynllun Archwilio a gwblhawyd	62%	70%	8%	16%	28%	57%
Nifer cyfartalog y diwrnodau archwilio cynhyrchiol fesul CALI	131	150	37	72	106	145
Nifer cyfartalog yr archwiliadau wedi'u cwblhau fesul CALI	7.93	9	1.67	3.46	4.02	5.47
Canran yr allbynnau archwilio drafft a gyflawnwyd o fewn pedair wythnos	96%	90%	100%	88%	90%	84%
Canran yr argymhellion archwilio a roddwyd ar waith o fewn yr amserlen y cytunwyd arni	74%	80%	76%	66%	62%	63%

5.7 Roedd canran y Cynllun Archwilio wedi'i gwblhau (57%) a nifer cyfartalog y diwrnodau cynhyrchiol fesul cyfwerth ag amser llawn (145) yn is na'r hyn a gynlluniwyd. Roedd y Tîm wedi lleihau capasiti dros y flwyddyn gan fod gan y Rheolwr Archwilio gyfnod o absenoldeb yn ystod Gorffennaf ac Awst 2024, ac yn chwarter pedwar roedd gan aelod o'r tîm weithdrefn feddygol wedi'i chynllunio a oedd yn gofyn am absenoldeb hirdymor o'r gwaith. Mae'r cynllun wedi'i gynllunio i fod yn heriol ond yn gyraeddadwy ac er mwyn cael proffil mwy cyson o archwiliadau wedi'u cwblhau bob chwarter, rhoddwyd amcanion cysylltiedig i bob archwilydd ar gyfer y flwyddyn i ddod. Mae'n werth nodi hefyd bod Cynllun Archwilio 2024/25 yn cynnwys nifer uwch o archwiliadau (109) na'r cynllun ar gyfer y flwyddyn flaenorol (85), a chyflawnwyd 9 archwiliad arall yn 2024/25 o'i gymharu.

5.8 Gan fod nifer o adroddiadau wedi'u cyhoeddi ar ffurf drafft yn chwarter pedwar, nid oedd digon o amser i gwblhau'r adroddiadau hyn cyn diwedd y flwyddyn, sydd wedi effeithio ar nifer yr archwiliadau a gwblhawyd yn ystod y flwyddyn.

5.9 O ran canran yr argymhellion archwilio a weithredwyd o fewn yr amserlen y cytunwyd arni, mae perfformiad cyfarwyddiaethau yn parhau i fod yn sylweddol is na'r targed a bennwyd. Yn ystod y flwyddyn, mynychodd y Rheolwr Archwilio gyfarfodydd yr Uwch Dîm Rheoli i ddarparu dadansoddiad perthnasol, i drafod perfformiad, ac i bwysleisio pwysigrwydd sylw parhaus gan reolwyr yn y meysydd hyn.

5.10 Un o gryfderau'r broses tracio argymhellion yw nad yw argymhellion risg uwch ('coch' a 'choch/oren') yn cael eu cau heb dystiolaeth o gwblhau boddhaol ac, yn unol â hynny, ni chydabyddir bod cyfran o'r argymhellion wedi'u cwblhau nes bod y wybodaeth hon wedi dod i law.

5.11 Darparwyd y traciwr argymhellion llawn i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn chwarterol yn ystod 2024/25, a bu'n ofynnol i gyfarwyddwyr roi cyfrif o'u cynnydd o ran mynd i'r afael ag argymhellion archwilio yn eu hadroddiadau i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar eu hamgylcheddau rheolaeth fewnol priodol. Bydd yr ymateb i archwiliadau ac argymhellion yn parhau i fod yn ffocws amlwg wrth symud ymlaen.

Meincnodi

5.12 Mae'r Cyngor yn cymryd rhan mewn ymarferion meincnodi archwilio gydag Awdurdodau Lleol Cymru a Dinasoedd Craidd y DU. Ni chynhaliwyd unrhyw ymarferion meincnodi archwilio mewnol yn ystod 2024/25. Pan fydd y gweithgareddau meincnodi nesaf yn digwydd, bydd y rhain yn cael eu hadrodd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio er gwybodaeth ac i'w hystyried.

Adolygiad Sicrwydd Ansawdd

5.13 Gydol y flwyddyn, mae pob archwiliad wedi bod yn destun adolygiad sicrwydd ansawdd gan uwch aelod o'r tîm i sicrhau bod y ffocws ar risgiau allweddol yn cael ei gadw drwy gydol yr ymgysylltiad archwilio, bod amcanion yr ymgysylltiad archwilio wedi'u cyflawni'n llawn, a bod yr archwiliad wedi'i gyflawni yn unol â'r SAMSC a'r Cod Moeseg. Cyfeirir unrhyw adroddiad sydd â sgôr sicrwydd drafft o "anfodhaol" neu "annigonol ac angen gwelliant mawr", neu unrhyw un sydd â chanfyddiad arwyddocaol, at y Rheolwr Archwilio. Bydd y Rheolwr Archwilio'n adolygu'r holl adroddiadau gyda'r sgoriau sicrwydd drafft uchod, a bydd yn ymgynghori â'r Tîm Rheoli Archwilio fel y bo'n briodol ar y farn archwilio a'r argymhellion gwella â blaenoriaeth.

5.14 Yn dilyn cyhoeddi allbwn archwilio drafft, trefnir cyfarfod gyda'r Rheolwr Cleientiaid gyda chyfle iddo ystyried canfyddiadau'r archwiliad, y camau gweithredu arfaethedig a argymhellir, y proffil risg a'r ymateb dangosol sydd i'w wneud gan y gwasanaeth. Mae hyn yn rhoi rhywfaint o sicrwydd bod y sefyllfa derfynol a gofnodwyd yn gywir a bod unrhyw argymhellion yn cael eu deall.

Asesiad Ôl-Archwilio ac Adborth Cwsmeriaid

5.15 Cyflawnir 'Asesiad Ôl-Archwilio' fel rhan o ymrwymiad parhaus i ansawdd, drwy fyfyrion ar berfformiad yr archwilydd ar ddiwedd pob archwiliad. Mae'r Asesiad Ôl-Archwilio yn nodi'r cymwyseddau craidd sydd eu hangen wrth gynnal archwiliad ac mae'n rhaid i'r archwilydd ar gyfer pob aseiniad sgorio ei berfformiad yn erbyn pob un o'r cymwyseddau hyn. Mae'r asesiad

yn ddefnyddiol o ran rhoi sicrwydd bod tystiolaeth o gymwyseddau allweddol drwy gydol y broses archwilio ac fel ffordd o nodi anghenion hyfforddi. Mae dadansoddi'r asesiadau yn helpu i ganolbwyntio adolygiadau personol unigol ac yn rhoi trosolwg o berfformiad ar y gwahanol raddau i reolwyr archwilio.

5.16 Yn dilyn pob archwiliad, cysylltir â Rheolwyr Cleientiaid a gofynnir iddynt lenwi Holiadur Sicrwydd Ansawdd, gan gydnabod y gwerth a roddir ar yr adborth y maent yn ei ddarparu. Mae'r cwestiynau hyn yn cwmpasu pedwar categori, a defnyddir y canlyniadau i bennu meysydd i'w gwella.

5.17 Yn ystod y flwyddyn, derbyniwyd 19 o ymatebion o'r holiaduron a gyhoeddwyd. Ceir crynodeb o ganlyniadau'r holiaduron yn y tabl isod:

Tabl 9 - Crynodeb o'r holiaduron

	Rhagorol	Da	Boddhaol	Gwael	CYFANSWM
Cyfathrebu	14	5	0	0	19
Cyngor Archwilydd	13	4	2	0	19
Adroddiad	11	6	2	0	19
Perfformiad	15	3	1	0	19
CYFANSYMIAU	53	18	5	0	76

5.18 Gellir gweld bod yr adborth o'r holiaduron archwilio yn gadarnhaol, gyda boddhad 100%, sy'n galonogol wrth i natur a chymhlethdod yr aseiniadau barhau i newid. Mae'r canfyddiad o broffesiynoldeb a gwrthrychedd y tîm Archwilio Mewnol ymysg cleientiaid archwilio yn parhau i fod yn uchel.

5.19 Mae'r holiaduron hefyd yn gofyn i Reolwyr nodi a ydynt o'r farn bod gwerth ychwanegol i'r broses archwilio ac, heblaw am un ymatebwr, roedd yr holl ymatebwyr eraill o'r farn bod yna. Diffinnir "gwerth ychwanegol" ar gyfer rheolwyr fel a ganlyn: a oedd yr archwiliad yn cynnig ffyrdd o wella prosesau llywodraethu, rheoli risg a rheoli, ac yn rhoi sicrwydd perthnasol? Dim ond un cleient a nododd nad oedd eu harchwiliad wedi ychwanegu gwerth. Cymerwyd camau dilynol ac roedd hyn yn ymwneud â theimladau am rai sgiliau archwilio meddalach sydd wedi cael eu trafod gyda'r archwilydd fel rhan o'i ddatblygiad parhaus. Gellir gweld bod y rhan fwyaf o gleientiaid yr archwiliad yn teimlo bod yr archwiliadau a gynhaliwyd yn adeiladol ac yn ychwanegu gwerth.

Argymhellion o'r Archwiliad

5.20 Defnyddir i ba raddau y cytunir ar argymhellion archwilio gan Uwch Reolwyr fel mesur o berfformiad yr archwilydd. Ar lefel uchel, mae'n awgrymu dealltwriaeth o'r risgiau a'r rheolaethau o fewn y maes dan adolygiad a'r cynnig o newidiadau ystyrlon ac effeithiol.

5.21 Rhoddir sgôr risg i'r argymhellion a godir mewn adroddiadau archwilio yn unol â'r sgoriau risg yn strategaeth risg gorfforaethol y Cyngor (coch, coch/oren, oren/gwyrdd a gwyrdd). Mae'r tabl isod yn nodi'r argymhellion a godwyd yn ôl y lefel sicrwydd a roddwyd, a'r ymateb:

Tabl 10 - Argymhellion a godwyd yn ôl y lefel sicrwydd a roddwyd

Sgôr Risg	Argymhellion 2024/25			Argymhellion	
	a Wnaed	Cytunwyd	Yn cael ei ystyried	Cytunwyd a gweithredwyd yn 2024/25	Gweithredwyd yn gyffredinol yn 2024/25
Coch	18	9	9	4	14
Coch / Oren	187	67	120	49	115
Oren / Gwyrdd	226	64	162	45	147
Gwyrdd	29	13	16	10	29
CYFANSWM	460	153	307	108	305

5.22 Er pa mor bwysig yw hi i reolwyr gytuno ar argymhellion archwilio, dim ond os caiff yr argymhellion eu gweithredu y bydd newid yn digwydd ac felly caiff adroddiadau archwilio eu monitro hyd nes y bydd yr holl gamau gweithredu wedi'u cau. O'r 460 o argymhellion a godwyd yn ystod y flwyddyn, roedd 108 wedi eu gweithredu erbyn diwedd y flwyddyn.

5.23 Mae lefel yr argymhellion a weithredwyd ar amser (63%), yn fyr o'r targed o 80%, ac mae pwysigrwydd cyflwyno argymhellion archwilio'n brydlon yn parhau i gael ei bwysleisio i uwch swyddogion. Wrth i argymhellion archwilio gael eu cytuno'n gyson, ystyrir bod rheolwyr yn croesawu mewnwelediad ar sut y gellir gwella llywodraethu neu reolaethau, a chytunir yn gyffredin ar gamau gweithredu arfaethedig.

5.24 Caiff cronfa ddata'r argymhellion ar SharePoint ei dadansoddi'n rheolaidd a chyflwynir manylion yr holl argymhellion a godwyd (a'u statws) i bob cyfarfod o'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Fel ar ddiwedd mis Mawrth 2025, dangosir crynodeb o'r argymhellion y cytunwyd arnynt a'r camau gweithredu isod:

Tabl 11 - Crynodeb o'r Argymhellion y cytunwyd arnynt a'u gweithredu

Maes	Argymhellion Wedi'i gwblhau	Gweithredwyd o fewn yr amserlen y cytunwyd arni	Canran Gweithredwyd o fewn yr amser y cytunwyd arno
Ysgolion	63	42	67%
Dim ysgolion	242	151	62%
CYFANSWM	305	193	63%

Adnoddau'r Tîm Archwilio Mewnol

5.25 Ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, roedd gan y tîm Archwilio Mewnol 11 aelod o staff (8.96 cyfwerth ag amser llawn) a oruchwyliwyd gan y Rheolwr Archwilio. Mae Hyfforddai CIPFA wedi ymuno â'r Tîm Archwilio ac mae'n cynrychioli ychwanegiad at yr adnodd sylweddol yn y tabl isod.

Tabl 12 - Adnoddau'r Tîm Archwilio Mewnol

Swydd	Nifer	Cyfwerth ag amser llawn
Rheolwr Archwilio	1	0.70 <i>(0.3 Ymchwiliadau)</i>
Archwilydd Grŵp	1	0.73
Prif Archwilydd	2	1.61
Uwch Archwilydd	2	2
Archwilydd	5	3.62
Cynorthwy-ydd Archwilio	1	1.0
CYFANSWM	11	8.96

5.26 Fel yr amlinellir yn adran 'Perfformiad' yr adroddiad hwn, roedd absenoldebau hirdymor yn ystod y flwyddyn ariannol, ac mae un ohonynt wedi parhau ar ôl diwedd y flwyddyn ariannol. Mae'r Archwilydd Grŵp yn gweithio 27 awr yr wythnos ar ymddeoliad hyblyg tan fis Mawrth 2026, ac mae proses o drosglwyddo gwybodaeth i uwch aelodau'r tîm.

5.27 Nodir y gyllideb gwariant reoladwy ar gyfer yr adran ar gyfer 2024/25 yn y tabl isod:

Tabl 13 - Y gyllideb gwariant y gellid ei reoli ar gyfer yr is-adran ar gyfer 2024/25

		Cyllideb £(000)	Gwirioneddol £(000)
Cyflogeion	Cyflogeion (cyfanswm cost)	652	635
	Cydran Archwilio Yn cynnwys cost Rheolwr Archwilio 0.7 cyfwerth ag amser llawn	500	482
	Elfen Tîm Ymchwiliadau Yn cynnwys cost Rheolwr Archwilio 0.3 cyfwerth ag amser llawn	152	153
Arall	Cyflenwadau a gwasanaethau	10	7
	Gwasanaethau Cymorth / cyfraniadau eraill (Rheoladwy)	48	46
GWARIANT RHEOLADWY GROS		710	688

Datblygiad Proffesiynol Parhaus

5.28 Mae gan staff Archwilio Mewnol gyfrifoldeb personol i gynnal a datblygu eu cymwyseddau, fel bod ganddynt y sgiliau a'r wybodaeth angenrheidiol i gynnal archwiliadau i safon uchel. Roedd y cynllun archwilio ar gyfer 2024/25 yn cynnwys cyllideb o 41 diwrnod ar gyfer hyfforddiant. Anogir staff i ddiweddarau eu sgiliau, trwy ddarllen cyhoeddiadau a mynychu cyrsiau perthnasol pan fydd cyfyngiadau cyllidebol yn caniatáu, a darperir hyfforddiant mewnol rheolaidd. Mae cynllun hyfforddi ac adnoddau cysylltiedig wedi'u datblygu ar gyfer yr holl archwilwyr ar gyfer y flwyddyn ariannol sydd i ddod, wedi'u halinio â'r Safonau sydd i ddod, a thechnegau gwybodaeth / archwilio arfer gorau.

5.29 Mae yna ystod gref o sgiliau, profiad a gwybodaeth ar draws y tîm. Mae yna ddau Gyfrifydd cymwysedig, un Archwilydd Mewnol Siartredig, dau Archwilydd Mewnol Ardystiedig ac mae nifer o'r archwilwyr yn Dechnegwyr Cyfrifeg cymwysedig. Mae un aelod o'r tîm yn astudio ar gyfer cymhwyster Archwilydd Systemau Gwybodaeth Ardystiedig ISACA (CISA). Mae yna sylfaen gyffredinol gryf o wybodaeth a sgiliau a gydnabyddir ar draws y Tîm Archwilio.

5.30 Mae darpariaethau proses Adolygiad Personol y Cyngor yn cael eu cefnogi'n llawn yn yr adran, ac maent yn rhan annatod o'r broses rheoli perfformiad, fel yr amlinellir yn yr adran ar y RhSAG a'r wybodaeth yn Atodiad C.

Profiad a chymwysterau

5.31 Mae gan aelodau'r adran gymwysterau amrywiol sy'n briodol i'w gwaith, gan gynnwys CIPFA, SAM ac CTC. Mae gan y rhan fwyaf o staff y tîm Archwilio Mewnol dros 10 mlynedd o brofiad mewn archwilio.

6. Casgliad

- 6.1 Mae'r gwasanaeth archwilio mewnol wedi gweithredu gyda llai o adnoddau staff yn 2024/25. Fodd bynnag, cafodd y sefyllfa ei rheoli'n ofalus drwy gydol y flwyddyn, gan lunio'r Cynllun Archwilio a'r ymagwedd at gyflawni i dargedu sicrwydd ar risgiau a rheolaethau allweddol, ac i ddarparu corff gwaith sicrwydd digonol i gefnogi barn flynyddol lawn ar amgylchedd rheoli'r Cyngor. Dilynwyd ymagwedd wedi'i flaenoriaethu at archwilio systemau sylfaenol, adolygiad digonol o lywodraethu corfforaethol, a gwasgariad targedig o waith sicrwydd ehangach ar draws cyfarwyddiaethau. Cafodd yr holl benderfyniadau parthed y Cynllun Archwilio eu gwneud eleni gyda sylw priodol at risg, safonau proffesiynol a chynghorion gan CIPFA a'r SAM.
- 6.2 Mae'r rheolwyr yn gyfrifol am y system rheolaeth fewnol ac am sefydlu polisïau a gweithdrefnau i sicrhau bod y rheolaethau mewnol yn gadarn ac yn gweithio'n gywir. Mae Archwilio Mewnol yn cefnogi'n llawn y pwysigrwydd a gyfathrebir gan y Prif Weithredwr i'r rheolwyr o ran cael y pethau sylfaenol yn iawn mewn perthynas â rheolaethau mewnol a rheoli perfformiad, ar adeg o bwysau ariannol a galw.
- 6.3 Mae angen parhau i roi sylw parhaus i'r ymateb i adroddiadau archwilio ac mae argymhellion a pherfformiad wedi'u hadrodd i'r Uwch Dimau Rheoli yn rheolaidd. Mae tystiolaeth barhaus fod cleientiaid yn gwerthfawrogi'r gwasanaeth archwilio drwy'r adborth a gafwyd. Mae canfyddiadau a safbwyntiau archwilio anffafriol yn dal i fod yn gyfyngedig i nifer fach o feysydd, ond bydd y tîm yn parhau i fod yn wyliadwrus wrth symud i'r flwyddyn nesaf wrth brofi dyluniad a chymhwysiad y rheolaethau llywodraethu a'r rheolaethau sydd eu hangen i ddarparu amgylchedd rheoli cadarn.
- 6.4 Canlyniad yr asesiad ansawdd allanol, a'r hunanadolygiad blynyddol gan y Rheolwr Archwilio yw bod y gwasanaeth archwilio yn gweithredu'n unol â'r SAMSC ac mewn sefyllfa gryf o ran y SAMB sydd i ddod yn Sector Cyhoeddus y DU.

Cyflawni Archwilio 2024/25

Allbynnau Archwilio a Gyhoeddwyd

I. Effeithiol / Effeithiol gyda lle i wella

Tabl 14 - i. Effeithiol / Effeithiol gyda lle i wella

Barn	Maes Archwilio	Statws allbwn (os nad yw'n derfynol)
Sylfaenol / Uchel		
Effeithiol	Rheoli Perfformiad - Pobl a Chymunedau	
	Prif Gyfrifyddu	
	Taliadau a Phrosesau Prynu - Profi yn Ystod y Flwyddyn 23/24	
	Taliadau a Phrosesau Prynu - Profi yn Ystod y Flwyddyn 24/25	Drafft wedi'i Gyhoeddi
Effeithiol gyda lle i wella	BT / LTLI / CGDG	
	Rheoli Risg Newid Hinsawdd	
	Parhad Busnes	
	Archwiliad Crud i'r Bedd	
	Rheoli Trysorlys	Drafftiau wedi'u Cyhoeddi
	Profi yn ystod y flwyddyn	
	Rhaglenni a Phrosiectau	
	Datgan Buddiannau	
Cymedrol		
Effeithiol	CAMAU DILYNOL - Gwasanaethau Trafnidiaeth Canolog	
	Diogelwch cymunedol	
	Dyraniadau, gosodiadau a lleoedd gwag	Drafftiau wedi'u Cyhoeddi
	Ysgol Gynradd Llys-faen	
Effeithiol gyda	Taliadau Cydnabyddiaeth a Lwfansau Aelodau	

Barn	Maes Archwilio	Statws allbwn (os nad yw'n derfynol)
lle i wella	Pridiannau Tir	
	Pontydd pwyso	
	Derbyn i Ysgolion	
	ADY	
	Gwasanaethau Glanhau	
	Cartref Plant Falconwood	
	Ysgol Gynradd Danescourt	
	Ysgol Gyfun Gymraeg Plasmawr	
	Gorfodi Parcio Sifil	
	Copïau Wrth Gefn ac Adfer Data	
	Ysgol Uwchradd Cathays	
	Ysgol Uwchradd Woodlands	
	Rheoli Digwyddiadau (Cyngor Caerdydd)	
	Daliadau Uniongyrchol	
	Glanhau Strydoedd	
	Goramser yn y Gwasanaethau Ailgylchu a Chymdogaeth	
	Cynnal a Chadw Adeiladau	
	Draenen Pen-y-graig	
	Adennill Incwm	Drafftiau wedi'u Cyhoeddi
	Datblygu Tai ac Adfywio - Llywodraethu Prosiectau Mawr	
Tîm Dyletswydd Argyfwng		
Gofal Preswyl		
Cynilion Plant (Arian Poced)		

Barn	Maes Archwilio	Statws allbwn (os nad yw'n derfynol)
	Gwasanaethau Llywodraethwyr	
	Ysgol Gynradd Coryton	
	Ysgol Gynradd yr Holl Saint	
	Ysgol Uwchradd Caerdydd	
	Ysgol Hamadryad	
	Ysgol Gynradd y Tyllgoed	
	Ysgol Gynradd Llanedern	
	Ysgol Gynradd Tongwynlais	
	Ysgol Gyfun Gymraeg Plasmawr	
	Ysgol Gynradd Tredelerch	
	Ysgol Uwchradd yr Eglwys yng Nghymru Teilo Sant	
	Ysgol Uwchradd Gatholig Corpus Christi	
	Ysgol Meadowbank	
	Ysgol Uwchradd Radur	
	Cynnal a Chadw Priffyrdd	

II. Annigonol ac angen gwelliant mawr / Anfoddhaol.

Tabl 15 - II. Annigonol ac angen gwelliant mawr / Anfoddhaol.

	Maes Archwilio	Statws yr adroddiad (os nad yn derfynol)
Sylfaenol / Uchel		
Annigonol ac Angen Gwelliant Mawr	Seiberddiogelwch (Ysgolion) – Technoleg a Reolir gan TGCh	
	Cardiau Prynu	
	Storfeydd Ffordd Lamby	Drafftiau wedi'u Cyhoeddi
	Rheolaethau Caffael o Dan Drothwy'r Tendr	
Cymedrol		
Annigonol ac Angen Gwelliant Mawr	Ysgol Gynradd Kitchener	
	Y Tyllgoed	
	Storfa Offer ar y Cyd	
	Siop Sbwriel Caban - Rheoli Contract	
	Parciau	
	Ysgol Gynradd Pentre-baen	
	Lleoliadau Anghofrestredig	
	Atgyweiriadau a Chynnal a Chadw Adeiladau	
	Motocross Caerdydd	
	Ysgol Uwchradd Llanisien	
Anfoddhaol	Cartref Plant Falconwood	

III. Archwiliadau eraill ac Archwiliadau heb farn

Tabl 16 - III. Archwiliadau eraill ac Archwiliadau heb farn

Maes Archwilio		Natur
Grantiau / Cyfrifon / Cyrff Allanol		
Cydbwyllgorau 2023/24	Archifau Morgannwg	Datganiad Cyfrifon Adolygiadau / Ardystiad
	Prosiect Gwyrdd	
	Iechyd Porthladd	
Grant Gwella Addysg 2023/24		
Cronfa Ymddiriedolaeth Addysg Bellach Caerdydd 2023/24		
Dim Barn – Ymgysylltiadau Archwilio		
Cyngor RPA		Adolygiadau Cynghorol
Adolygiad ar ôl cau Neuadd Dewi Sant		
Adolygiad Cynghorol Ffreutur y Castell		
Adolygiad Cynghorol Storfeydd Brindley Road		
Caffael Technoleg Addysg Ysgolion		
Rheolaethau Arlwyo Ysgolion		
Gweithredu Meddalwedd Pont Bwysu a Rheolyddion Cysylltiedig		
Menter Twyll Genedlaethol		Paru Data
HRhR - Prynu a Thaliadau		HRhR
HRhR - Cyflogres ac Adnoddau Dynol		

Statws Adroddiadau Archwilio Eraill

IV. Archwiliadau a Gynlluniwyd ar gyfer 2024/25 a gafodd eu gohirio tan 2025/26 neu eu canslo

Tabl 17 - IV. Archwiliadau a Gynlluniwyd ar gyfer 2024/25 a gafodd eu gohirio tan 2025/26 neu eu canslo

Archwiliad	
Ysgol Greenhill	Gwaith maes yn parhau
Ysgol Gynradd Gabalfa	
Ysgol Gyfun Gymraeg Bro Edern	
Ysgol Gynradd Sant Padrig	
Incwm a Dyledwyr	Dygwyd Ymlaen i'r Cynllun Archwilio ar gyfer 2025/26
Rheoli Asedau	
Treth Gyngor	
Rheoli Risg TG	
Cytundebau Fframwaith	
Contractau Dyfarniad Uniongyrchol	
Parhad Busnes TG	
Rheoli Rhwydwaith a Chyfathrebu	
Buddsoddi i Arbed	
Addysg - CTY	
Dirprwyo a Gwneud Penderfyniadau	
Rhoddion a Lletygarwch	
Y Tîm Iechyd	
Diogelu	
Pensiynau a Buddsoddiadau	
Cyllidebu a Rhagweld	
Partneriaeth Caffael Ardal	
Gwasanaethau Dydd Iechyd Meddwl	
Gofal Cartref	
Digartrefedd - Llety Dros Dro	
Gwasanaethau Dydd Anabledau Dysgu	
Byw â Chymorth	
Lleoliadau Gofal Plant	
Gwarchodaeth Arbennig	
Cydymffurfiaeth Statudol	

Archwiliad	
Cyfleuster Ailgylchu Deunyddiau	
Dŵr Gwyn Rhyngwladol Caerdydd	
Rheoli Rhandiroedd	
Sicrwydd TAW Ysgolion	
Gwasanaeth Cerdd	
Cyllidebau Diffyg / Rheolaeth Ariannol Ysgolion	
Gwasanaethau Profedigaeth	
Trafnidiaeth Ysgol	
Cofnodi Amser	Ddim wedi'i gynnwys ar Archwiliad Drafft Cynllun 2025/26
Caffael	
Warws Tagomago	
Trefniadau Llywodraethu	
Caerdydd Ddwyeithog	
Grantiau i'r Anabl	
Rheoli Gwybodaeth Ysgolion	
Bargen Ddinesig 2023/24	

Meysydd Gwaith lle na pharatoir Allbwn Archwilio Safonol

Mae'n bwysig deall na fydd gan lawer o waith a wneir o fewn yr Archwiliad gynllun gweithredu / adroddiad safonol fel canlyniad. Nid yw'r rhestr ganlynol yn hollgynhwysol, ond mae'n dangos rhai meysydd lle mae amser wedi'i dreulio ac adnoddau archwilio wedi'u defnyddio yn ystod y flwyddyn heb gynhyrchu allbwn o reidrwydd.

Tabl 18 - Meysydd Gwaith lle na pharatoir Allbwn Archwilio Safonol

Maes Gwaith	Manylion Cryno Cyfraniad Archwilio
Effeithlonrwydd / Newid ac ymgynghoriaeth prosiect neu broses arall	Gwaith sy'n rhoi cyngor ac arweiniad i raglenni, prosiectau neu fentrau. Mae Uwch Aelodau'r Tîm Archwilio yn mynychu cyfarfodydd a gweithgorau i gyfrannu at asesiadau risg a datblygiadau system, yn enwedig lle mae prosesau ariannol yn rhan o hyn.
Caffael a Gwario	Mae archwilwyr yn ymwneud â materion caffael, yn mynychu gweithgorau ac yn rhoi mewnbwn ar reoli risg a rheolaethau.
Ardystio Grantiau / Cyfrifon	Ardystiad annibynnol o hawliadau a chyfrifon grant.
Ceisiadau ad hoc	Ymholiadau ac aseiniadau.
Ysgolion - Cyffredinol	Mae ymgysylltu parhaus a rheolaidd, a chefnogaeth i ysgolion. Cwblheir ymarferion HRhRau gyda phob ysgol o bryd i'w gilydd yn ogystal ag adolygiadau archwilio ysgolion targedig. Mae uwch aelod o'r tîm archwilio yn mynychu ac yn cyfrannu at gyfarfodydd 'ysgolion sy'n peri pryder'.
Cyfarwyddiaethau - cyffredinol	Darperir cyngor, arweiniad a hyfforddiant i gyfarwyddiaethau ar bynciau fel systemau a rheolau caffael, AD a systemau Cyflogres a chyfrifon imprest. Gall swyddogion hefyd fod yn aelodau gweithgar o grwpiau adolygu gwasanaethau, byrddau gweithredu ac ati.
Rheolau a Rheoliadau	Cyngor ac arweiniad a rhannu arfer gorau mewn sawl maes. Gwaith cyffredinol yn ymwneud â llywodraethu.
Cleientiaid Allanol	Archwilio risgiau, systemau a gweithdrefnau cleientiaid (yn unol â'r Cylch Gorchwyl). Archwilio Cyfrifon. Darparu cyngor oherwydd gwybodaeth am reoli risg a rheolaethau.
Cyfrifon Imprest (Arian Mân)	Cyngor, arweiniad, hyfforddiant a chynorthwyo gyda'r broses gysoni.
Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio	Cyngor, adrodd a chymorth – gan gynnwys hyfforddiant sefydlu, cynllunio gwaith.

Rhaglen Sicrwydd Ansawdd a Gwella - Dull Gweithredu

Mae'r RhSAG yn seiliedig ar ddull rheoli perfformiad, sy'n cynnwys 'pennu disgwyliadau', 'adolygu perfformiad', ac 'adrodd ar berfformiad' ar lefelau archwilydd unigol a tîm. Crynhoir y camau rheoli hyn fel a ganlyn.

Tabl 19 - Rhaglen Sicrwydd Ansawdd a Gwella - Dull Gweithredol

<p>1. Gosod disgwyliadau - Gyda disgwyliadau clir ar waith, gall archwilwyr ganolbwyntio ar gyflawni.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dyranriad Archwilio - Mae gan bob archwilydd ddyranriad chwarterol o waith, sy'n heriol ond yn gyraeddadwy. Mae archwilwyr yn gyfrifol am gyflawni eu dyranriad yn effeithiol ac yn brydlon. ✓ Cwmpasu ac Amcanion – Mae gan bob archwilydd amcanion clir a ddogfennir ar gyfer pob ymgysylltiad archwilio y mae'n gyfrifol am ei gyflawni. ✓ Adolygiad Byr - Pan ddefnyddir hanner yr amser archwilio, mae uwch aelod o'r tîm yn cwblhau adolygiad byr a chryno o gynnydd yn erbyn amcanion yr archwiliad. Gall hyn naill ai arwain at sicrwydd bod yr archwiliad yn cael ei gyflawni'n effeithiol, neu at ail-bennu disgwyliadau, gyda chamau'n cael eu datblygu i'r archwilydd gwblhau ymgysylltiad archwilio o ansawdd uchel yn brydlon. ✓ Adolygiadau Personol – Bob blwyddyn sefydlir nodau ac amcanion cyflawni, hyfforddi a datblygu ar gyfer pob archwilydd, gan gydnabod y sgiliau unigol a chyfunol sydd eu hangen i gyflawni'r cynllun ar sail risg yn effeithiol yn y tymor presennol a'r tymor canolog.
<p>2. Adolygu Perfformiad - Ailedrychir ar y disgwyliadau mewn adolygiadau sicrwydd ansawdd a rheoli.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Monitro - Mae pob archwilydd yn mynychu cyfarfod monitro misol, lle caiff ei 'Ddyranriad Archwilio' ei adolygu a materion eu nodi a'u datrys. ✓ Adolygiad Sicrwydd Ansawdd - Mae pob archwiliad yn destun adolygiad sicrwydd ansawdd gan aelod o'r tîm rheoli archwilio, er mwyn sicrhau darpariaeth o ansawdd uchel yn unol â safonau Moeseg a Phroffesiynoldeb, Safonau, Nodyn Cymhwysio a'r Cod Ymarfer. Mae'r adolygiad yn ystyried ansawdd y dystiolaeth i gefnogi'r 'Amcanion' archwilio, a chyflawni camau gweithredu sy'n deillio o'r archwiliad 'Byr'. Mae unrhyw bwyntiau dysgu yn cael eu cofnodi ac yn bwydo i mewn i brosesau rheoli perfformiad. ✓ Asesiad Ôl-Archwilio – Ar ôl i bob archwiliad ddod i ben, mae'r archwilydd, ac uwch aelod o'r tîm, yn adolygu perfformiad yr archwilydd yn erbyn rhinweddau technegol ac ymddygiadol arfer gorau. Defnyddir arolwg boddhad cleientiaid hefyd i nodi'r broses archwilio a'r gwerth o safbwynt y cleient. Caiff unrhyw anghenion datblygu eu nodi a'u datblygu. ✓ Adolygiad Personol Bob Chwe Mis – Mesurir cynnydd yn erbyn yr amcanion a'r targedau yn 'Adolygiad Personol' pob Archwilydd, gan ystyried canfyddiadau a chanlyniadau'r gweithgareddau yn y cam rheoli 'Adolygu Perfformiad'. Gall arwain at amcanion, targedau a chefnogaeth newydd.
<p>3. Adrodd ar Berfformiad - Defnyddir ystod o fesurau perfformiad ar gyfer adrodd ac adolygu.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ○ Mae mesurau perfformiad craidd yn ymwneud â'r archwiliadau a gyflwynir yn brydlon, boddhad cleientiaid, argymhellion y cytunwyd arnynt/a weithredwyd, cynhyrchiant a chyflawni amcanion personol. ○ Mae gwybodaeth am berfformiad yn cael ei monitro'n rheolaidd gan y Rheolwr Archwilio ac fe'i hystyriir gan y Tîm Rheoli Cyllid a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio bob chwarter. ○ Yn flynyddol, mae'r Rheolwr Archwilio yn adolygu ac yn adrodd ar gymhwysiad a chanfyddiadau'r Fframwaith Rheoli Perfformiad sy'n sail i'r RhSAG i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Mae asesiad allanol o gydymffurfiaeth â'r Safonau, y Nodyn Cymhwysio a'r Cod Ymarfer yn cael ei gwblhau a'i adrodd o leiaf bob pum mlynedd.

Rhaglen Sicrwydd Ansawdd a Gwella - Dull Gweithredu (Diagram)

'Canolbwyntio ar Allbwn, Rheoli Ansawdd'

Ffigur 1 - Rhaglen Sicrwydd Ansawdd a Gwella - Dull Gweithredu (Diagram)

